

TÜRKİYE'DE KAPATILMIŞ KÜÇÜK İLÇE CEZA İNFAZ KURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ¹

Evaluation Of Small County Closed Prisons In Turkey

Reference: Halaç, H.H. & Turan, S. (2020). "Türkiye'de Kapatılmış Küçük İlçe Ceza İnfaz Kurumlarının Değerlendirilmesi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 6(31): 749-763.

Doç. Dr. Hicran Hanım HALAÇ

Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Eskişehir/Türkiye

Mimar Saadet TURAN

Eskişehir Teknik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mimari Koruma Bilim Dalı, Eskişehir/Türkiye

ÖZET

Ceza ve Tevkif Evleri Müdürlüğü'nün 2006 yılından itibaren başladığı çalışmalar ile Adalet Bakanlığı'nın 2010 yılı faaliyet raporlarında da belirttiği üzere; uluslararası normlara uymadığı, fiziksel şartları ve kapasiteleri kısıtlı olduğu için eğitim ve iyileştirmenin uygun şekilde yapılamadığı küçük ilçe ceza infaz kurumlarının kapatılması gerektiğine karar verilmiştir. Fakat henüz yapısal ömürlerini tamamlamamış ve bakımsız olsa da sağlam bir durumda olan bu binaların kullanılmaması; ekonomik olarak fayda sağlanabilecekken, çürümeye ve yıkılmaya mahkûm edilmiş birçok binanın varlığına neden olmuştur. Ayrıca bu binalar, atıl ve bakımsız bir durumda oldukları için hem çeşitli yaralanmalara neden olmaları mümkündür hem de istenmeyen kullanıcılar tarafından işgal edilmeleri nedeniyle tehlike yaratmaktadır.

Kapatılıp boşaltıldıktan sonra tekrar işlev verilmeyip kaybedilmeye, atıl hale dönüşmeye mahkûm bırakılan cezaevlerinin sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bu da yapılan çalışma ve girişimlerin yetersiz kaldığını göstermektedir. Çalışmanın amacı, ekonomik ömürlerini tamamlamamış, sağlam halde olan fakat kapatılmış ve atıl hale dönüşmesine sebep olunmuş veya henüz atıl hale dönüşmeden değerlendirilme şansı olan cezaevi yapılarına, gelecekte yeniden işlevlendirilmeleri için dikkat çekip farkındalık yaratmaktır.

Bu çalışma, Adalet Bakanlığı'nın yayımladığı faaliyet raporları, internet üzerinden haberlerine ulaşılabilen cezaevlerinin bilgileri ve literatür taramalarından elde edilen veriler ışığında yapılmıştır. Adalet Bakanlığı'nın 2006-2018 yılları arası yıllık yayımlanan faaliyet raporlarında, o yılda kapatılmış cezaevlerinin sayısı, ismi, tipolojisi, türü, bulunduğu yer bilgileri yer almaktadır. Faaliyet raporlarından yararlanılarak oluşturulan tabloda, kapatılan cezaevlerinin toplam sayısı, hangi tipteki cezaevlerinin hangi yılda kapatıldığı, ayrıca hangi ilde ve coğrafi bölgede oldukları belirlenmiştir. Elde edilen tüm veriler ışığında analizler yapılarak istatistiksel çıkarımlar yapılmıştır. Ayrıca kapatılmış olan cezaevlerinin mevcut durumları da haberlerden elde edilen veriler ışığında değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cezaevi, Hapishane, Yeniden işlevlendirme, Bina ömrü, Sürdürülebilirlik

ABSTRACT

As stated in the 2010 activity reports of the Ministry of Justice and the works started by the Directorate of Criminal and Detention Houses since 2006; It has been decided that small county prisons should be closed because education and improvement cannot be done properly forwwhy they do not comply with international norms and their physical conditions and capacities are limited. However, the fact that the buildings that have not yet completed their structural lives and are intact, despite being neglected, caused the existence of many buildings that were allowed to decay and demolish despite being economically beneficial. In addition, these buildings can cause various injuries as they are in an idle and neglected state and they pose a danger because they are occupied by unwanted users.

It is seen that the number of prisons, which were ruined or turned into idle due to not being re-functioned after being closed and emptied, is quite high. This shows that the studies and attempts made are insufficient. There are prison structures that have been closed and caused to become idle, or that can be evaluated before they become idle. The aim of the study is to draw attention and raise awareness for the future re-functioning of these prison structures, which have not completed their economic life and are intact.

This study was carried out in the light of the activity reports published by the Ministry of Justice, the information of the prisons, whose news can be found on the internet, and the data obtained from the literature reviews. The annual reports of the Ministry of Justice published between 2006-2018 include the number, name, typology, type and location of the prisons closed annually. The annual reports of the Ministry of Justice published between 2006-2018 include the number, name, typology, type and location of prisons closed in that year. In the table created using the annual reports, the total number of prisons closed, which type of prisons were closed in which year, and in which province and geographical region were determined. As a result of the analysis of all data obtained, statistical inferences are made. In addition, the current status of the closed prisons was evaluated in the light of the data obtained from the news.

Keywords: Prison, Re-functioning, Building life, Sustainability

1. GİRİŞ

Günümüze kadar farklı dönemlerde o zamanın koşul ve ihtiyaçlarına göre farklı tipolojiler ile yapılmış olan ceza infaz kurumları bulunmaktadır. Zamanla ihtiyaç ve ceza şartlarının farklılaşmasıyla yeni tiplerde cezaevleri yapılmıştır ve hala yapılmaya devam edilmektedir.

¹ Bu makale, Uluslararası 19 Mayıs Multidisipliner Çalışmalar Kongresi adlı 17-19 Mayıs 2019 tarihli kongrede sözlü olarak sunulmuş "Türkiye'de Kapatılmış Küçük İlçe Ceza İnfaz Kurumları" adlı bildiriden türetilmiştir.

Eski cezaevlerinin pek çoğu kapatılmış ve kimisi yıkılmış, kimisi atıl halde bırakılmış çok az bir kısmı ismi yeniden işlevlendirilmiştir. Kültürel miras değeri olan kapatılmış ve kapatılacak olan cezaevleri için yeniden işlevlendirme konusunda farkındalığın artırılması ve Türkiye’de 1950’lerden itibaren yapılan fakat kapatılmış olan cezaevi yapılarının, henüz yapısal ömürlerini doldurmamış olmalarından dolayı değerlendirilmesinin öneminin aktarılması amaçlanmıştır.

Adalet Bakanlığı’nın yayımladığı faaliyet raporları, internet üzerinden haberlerine ulaşılabilen cezaevlerinin bilgileri ve literatür taramalarından elde edilen veriler ışığında yapılmıştır. Adalet Bakanlığı’nın 2006-2018 yılları arası yıllık yayımlanan faaliyet raporları incelenmiş, yıllık olarak kapatılmış cezaevlerinin sayısı, ismi, tipolojisi, türü, bulunduğu yer bilgileri tablolaştırılarak analiz edilmiştir ve bu kapsamda çıkarımlar yapılmıştır. Ayrıca kapatılmış olan cezaevlerinin mevcut durumları da haberlerden elde edilen veriler ışığında değerlendirilmiştir.

Literatürde cezaevlerinin yeniden işlevlendirilmesine dair yapılmış olan çalışmalarda Türkiye’de ve yurtdışında bilinirliği yüksek olan cezaevleri üzerinde ya da sadece tek bir örneklem üzerinden makalelerinde tek bir örneklem üzerinden cezaevlerinin işlevlendirilmesinin önemi üzerinde durulmuştur.

Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun’un (1930) 1. maddesinde “Türkiye’de her mahkeme bulunan yerde hapishane ve tevkifhane bulunur.” denilmiştir. Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkifevlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzük’te (1967) “Ceza evleri ile tevkif evleri her mahkeme bulunan yerde, ıslah evleri Adalet Bakanlığınca belirtilecek yerlerde bulunur.” denilmiştir.

Amsterdam Bildirgesi’nde (1975), Atina Tüzüğü’nde (1931), Icomos Geleneksel Mimari Miras Tüzüğü’nde (1999), Icomos Türkiye Mimari Mirası Koruma Bildirgesi’nde (2013), Venedik Tüzüğü’nde (1964), Mimari Mirasın Analizi, Korunması ve Strüktürel Restorasyonu İçin İlkeler’de (2003) belirtildiği üzere kültürel mirasımız olarak görülen kullanılmayan tarihi yapılara yeniden işlev verilirken ya da restorasyon yapılırken yapının bütünlüğüne ve karakterine saygı gösterilmeli, gereksiz değişim ve eklemelerden kaçınılmalıdır.

2. KAPATILMIŞ CEZAEVLERİNİN DURUMU

Adalet Bakanlığı’nın 2010 yılı Faaliyet Raporunda, küçük ilçe ceza infaz kurumlarından, uluslararası standartlarda olmayan ve fiziki özellikleri hükümlünün ıslahı için yeterli olmayanların kapatılması gerektiği belirtilmiştir.

“Uluslararası normlara uymayan ve fiziki şartları ve kapasiteleri itibariyle eğitim ve iyileştirmenin kısıtlı yapıldığı ya da hiç yapılamayan küçük ilçe ceza infaz kurumlarının kapatılarak, birden çok merkeze hitap edebilen çağdaş ve modern ceza infaz kurumlarının yapımı zorunluluk taşımaktadır.” (“Adalet Bakanlığı Faaliyet Raporu”, 2010).

Bu doğrultuda Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından 1 Mayıs 2006’dan itibaren yukarıda da yazılı olan niteliklerdeki küçük ilçe ceza infaz kurumları kapatılmaya başlanmıştır. 20 tane 2006 yılında, 51 tane 2007 yılında, 16 tane 2008 yılında, 22 tane 2009 yılında, 6 tane 2010 yılında, 3 tane 2011 yılında, 8 tane 2012 yılında, 21 tane 2013 yılında, 22 tane 2014 yılında, 15 tane 2015 yılında, 13 tane 2016 yılında, 10 tane 2017 yılında ve 7 tane de 2018 yılında olmak üzere toplamda 214 tane ceza infaz kurumu kapatılmıştır (“Ceza İnfaz Kurumları Genel Bilgi”, 2018).

Adalet Bakanlığı’nın 2006-2018 yılları arası yıllık yayımlanan faaliyet raporlarında ise, yıllık olarak kapatılmış cezaevlerinin sayısı, ismi, tipolojisi, türü, bulunduğu yer bilgileri yer almaktadır. Bu bilgilerden yararlanılarak oluşturulan tabloda toplam 210 tane cezaevinin kapatıldığı görülmüş, faaliyet raporlarından ulaşılan tüm verilerin analizleri yapılarak da istatistiksel çıkarımlar yapılmıştır.

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’nün 2006 yılında başlatmış oldukları çalışmaların, ilk 4 yılında yani 2006, 2007, 2008, 2009’da, A tipi cezaevleri ile A tiplerinin yerini

almak üzere inşa edilmeye başlanmış olan K tipi cezaevleri ile BTOİC² ve BTOKC³ kurumlarının kapatılmaya başlanan ilk kurumlar olduğu görülmektedir.

Tablo 1. 2006-2018 Yılları Arasında Kapatılan Cezaevlerinin Sayılarının Tiplerine ve Yıllara Göre Dağılımı (2006-2018 yılları arasında hazırlanan Adalet Bakanlığı Faaliyet Raporları'ndan derlenmiştir.)

2006 - 2018 YILLARI ARASINDA KAPATILAN CEZA İNFAZ KURUMLARI VE BİLGİLERİ														
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	TOPLAM
A	5	9	4	11			1	1	3	1				35
A1	3	11	2	5	2	1		5	1					30
A2		2	1	2	1			4				1	1	12
A3		1		1				3	4	1	2	2		14
B		2					2		2		3			9
C									1	2				3
E										1			1	2
H			1											1
K1	6	15	3		2	1	2	3	8	8	6	2	2	58
K2	2	3	4		1			2		2		1	2	17
Açık	1	1							1		2	3		8
Kapalı			1	3		1	2	2	1					10
Kapalı ve Açık							1		1		1			3
Kadın Açık												1	1	2
BTOİC	2	1												3
BTOKC	1	1												2
Çocuk Eğitimevi								1						1
TOPLAM	20	46	16	22	6	3	8	21	22	15	14	10	7	210

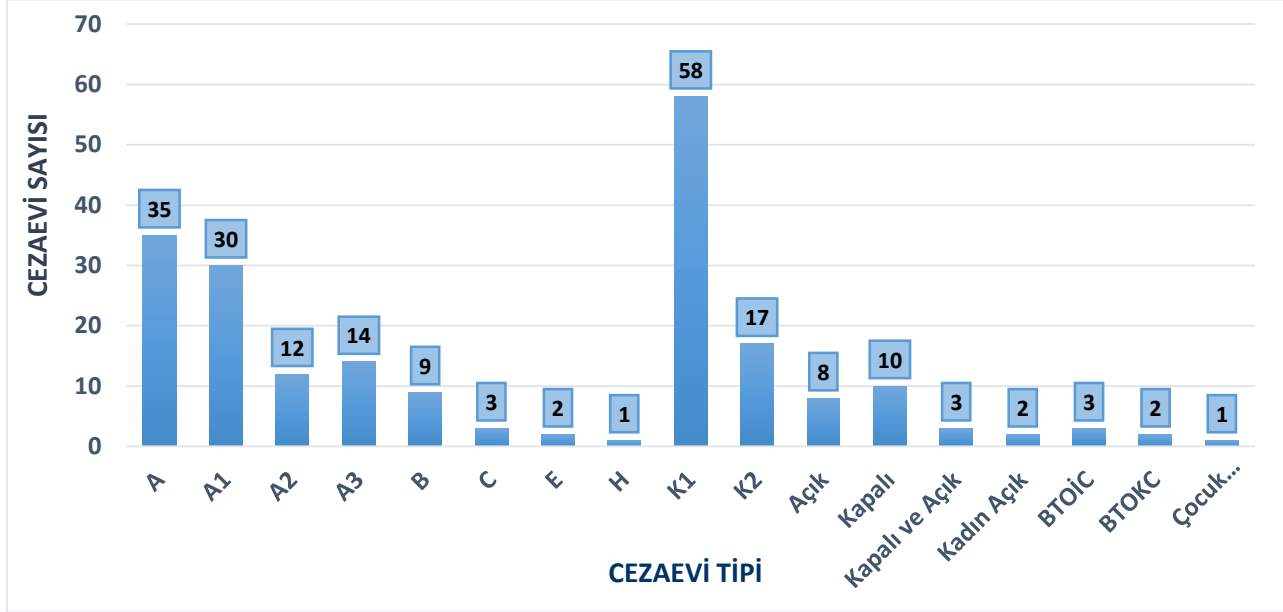
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün internet sayfasında yer alan bilgide 2007'de 51 tane cezaevinin kapatıldığı görülmektedir, 2007 yılına ait faaliyet raporunda 46 tane cezaevinin kapatılmış olduğu bilgisi yer almaktadır. 2016 yılı için ise internet sayfasında kapatma sayısı 13 tane olarak gösterilmiş fakat faaliyet raporlarında 14 tane cezaevinin kapatıldığı belirtilmiştir. Sitede yazdığına göre 2006-2018 yılları arasında 214 tane ceza infaz kurumun kapatılmıştır ancak faaliyet raporlarından öğrenilen kapatılan cezaevi sayısı 210 tanedir. (bkz. Tablo 1)

Edinilen bilgilere dayanarak 2006-2009 arası ve 2013-2016 yılları arasında oldukça fazla sayıda ceza infaz kurumunun kapatıldığı görülmektedir. Özellikle tüm kapatılan cezaevlerinden %21,9'luk oran ile 46 tanesi 2007 yılında kapatılmıştır. Bu oranı takiben; %10,5'lik oran ile 22'ser tane 2009 ve 2014 yıllarında, %10'luk oran ile 21 tane 2013 yılında, %9,5'lik oran ile 20 tane 2006 yılında, %7,6'lık oran ile 16 tane 2008 yılında, %7,1'lik oran ile 15 tane 2015 yılında, %6,7'lik oran ile 14 tane 2016 yılında, %4,8'lik oran ile 10 tane 2017 yılında, %3,8'lik oran ile 8 tane 2012 yılında, %3,3'lük oran ile 7 tane 2018 yılında, %2,95'lik oran ile 6 tane 2010 yılında ve %1,47'lik oran ile 3 tane cezaevi de 2011 yılında kapatılmıştır. (bkz. Tablo 1).

Tablo 2. Kapatılan Cezaevleri Sayılarının Tiplerine Göre Dağılımı

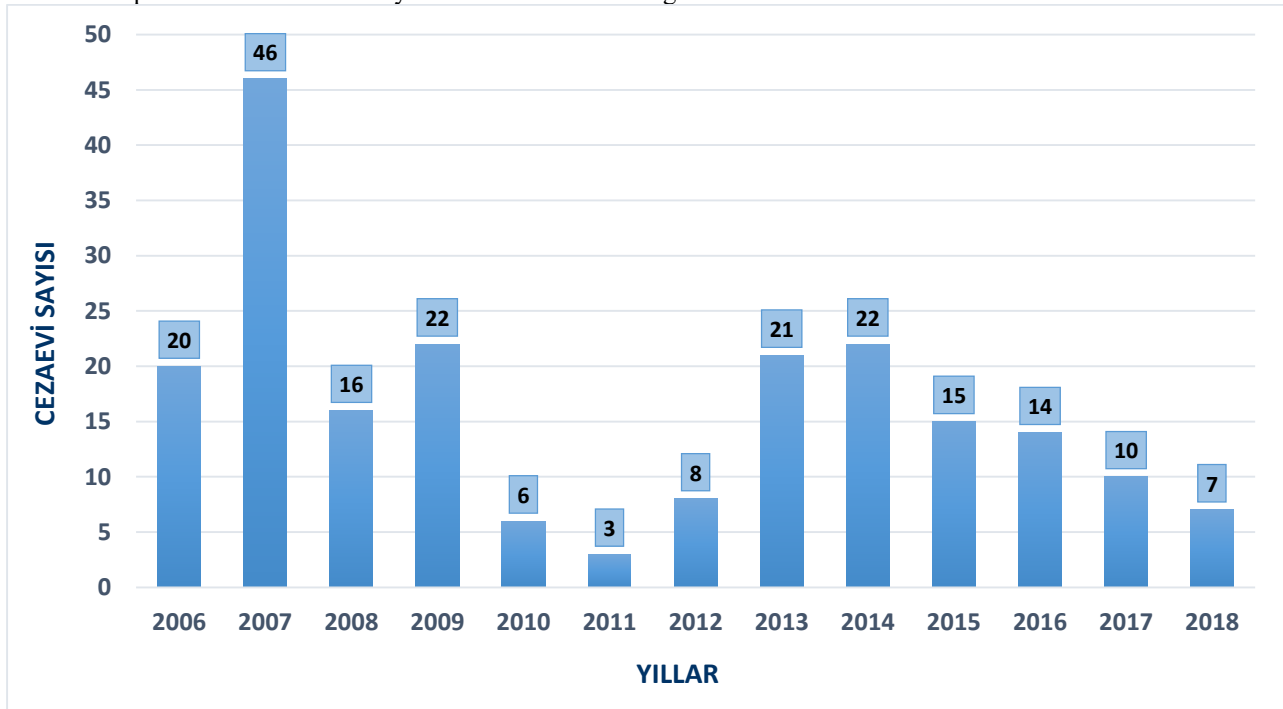
² BTOİC: Belirli Tipi Olmayan İlçe Cezaevi

³ BTOKC: Belirli Tipi Olmayan Kapalı Cezaevi

En fazla sayıda kapatılan cezaevi %27,6'lık oran ile 58 tane K1 tipi iken, %16,7'lik oran ile 35 tane A tipi, %14,3'lük oran ile 30 tane A1 tipi olmuştur. Bu oranları takiben ise, %8,1'lik oran ile 17 tane K2 tipi, %6,7'lik oran ile 14 tane A3 tipi, %5,7'lik oran ile 12 tane A2 tipi, %4,7'lik oran ile 10 tane Kapalı tip, %4,3'lük oran ile 9 tane B tipi, %3,8'lik oran ile 8 tane Açık tip, %1,4'lük oran ile 3'er tane C tipi, Kapalı ve Açık tip, BTOİC, %1'lik oran ile 2'şer tane E tipi, Kadın Açık tipi ve BTOKC, %0,5'lik oran ile 1'er tane de H tipi ve Çocuk Eğitimevi kapatıldığı görülmektedir. (bkz. Tablo 1 ve Tablo 2).

Tablo 3. Kapatılan Cezaevlerinin Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

Tablo 1 ve Tablo 3'te görüldüğü üzere 2006 yılından bu yana Ceza ve Tevkifevleri tarafından başlatılan çalışmada, ilk yıllarda özellikle de 46 kurum ile 2007 yılında oldukça çok sayıda Ceza İnfaz Kurumu'nun kapatıldığı görülmektedir. Sonrasında 2010-2012 yılları arasında 3 yıl kadar bir süre kapatılan kurum sayısının fazla olmadığı ancak 2013 yılındaki 21 kurumun kapatılmasını takiben yine fazla sayıda ama günümüze yaklaştıkça gittikçe azalan bir şekilde ceza infaz kurumlarının kapatılmasına devam edildiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4. Türkiye’de 2006-2018 Yılları Arasında Kapatılan Cezaevleri
(2006-2018 yılları arasında hazırlanan Adalet Bakanlığı Faaliyet Raporları’ndan derlenmiştir.)

5 MARMARA 5 İÇ ANADOLU 4 KARADENİZ 4 EGE 1 AKDENİZ 1 DOĞU ANADOLU TOPLAM: 20	13 İÇ ANADOLU 9 KARADENİZ 8 AKDENİZ 7 DOĞU ANADOLU 5 EGE 2 MARMARA 2 GÜNEYDOĞU ANADOLU TOPLAM: 46	6 MARMARA 3 EGE 2 DOĞU ANADOLU 2 GÜNEYDOĞU ANADOLU 2 KARADENİZ 1 İÇ ANADOLU TOPLAM: 16	8 İÇ ANADOLU 4 KARADENİZ 3 MARMARA 3 AKDENİZ 2 DOĞU ANADOLU 2 EGE TOPLAM: 22	3 MARMARA 2 AKDENİZ 1 KARADENİZ TOPLAM: 6	2 KARADENİZ 1 DOĞU ANADOLU TOPLAM: 3	
2006	2007	2007	2008	2009	2010	2011
Keşap K1 Tipi ÇİK Giresun - KARADENİZ	Alanya B Tipi Kapalı ÇİK Antalya - AKDENİZ	Bozkr A3 Tipi Kapalı ÇİK Konya - İÇ ANADOLU	Polatlı A Tipi Kapalı ÇİK Ankara - İÇ ANADOLU	Bafra A3 Tipi Kapalı ÇİK Samsun - KARADENİZ	Bozcaada K1 Tipi Kapalı ÇİK Çanakkale - MARMARA	Artvin Kapalı ÇİK Artvin - KARADENİZ
Çorum BTOİC Çorum - KARADENİZ	Akseki A2 Tipi Kapalı ÇİK Antalya - AKDENİZ	Gölköy K1 Tipi Kapalı ÇİK Ordu - KARADENİZ	Yavuzeli K2 Tipi Kapalı ÇİK Gaziantep - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Ayaş A Tipi Kapalı ÇİK Ankara - İÇ ANADOLU	Bahçe K1 Tipi Kapalı ÇİK Osmaniye - AKDENİZ	Durağan K1 ÇİK Sinop - KARADENİZ
İnegöl A Tipi ÇİK Bursa - MARMARA	Bakırköy Metris BTOİC Kapalı ÇİK İstanbul - MARMARA	Acıpayam B Tipi Kapalı ÇİK Denizli - EGE	Geyve K2 Tipi Kapalı ÇİK Sakarya - MARMARA	Susurluk A1 Kapalı ÇİK Balıkesir - MARMARA	Korgan K2 Kapalı ÇİK Ordu - KARADENİZ	Başkale A1 Tipi ÇİK Van - DOĞU ANADOLU
Menemen A Tipi ÇİK İzmir - EGE	Akçaabat K2 Tipi Kapalı ÇİK Trabzon - KARADENİZ	Özalp A Tipi Kapalı ÇİK Van - DOĞU ANADOLU	Sultanhisar K2 Tipi Kapalı ÇİK Aydın - EGE	Gökçeada A Tipi Kapalı ÇİK Çanakkale - MARMARA	Gölcük A1 Tipi Kapalı ÇİK Kocaeli - MARMARA	
Terme BTOİC Samsun - KARADENİZ	Zincidere Açık ÇİK Kayseri - İÇ ANADOLU	Akkuş K1 Tipi Kapalı ÇİK Ordu - KARADENİZ	Saruhanlı K2 Kapalı ÇİK Manisa - EGE	Ezine A Tipi Kapalı ÇİK Çanakkale - MARMARA	Kandıra A1 Tipi Kapalı ÇİK Kocaeli - MARMARA	
Hanak K1 Tipi ÇİK Ardahan - DOĞU ANADOLU	Sinanpaşa A1 Tipi Kapalı ÇİK Afyon - EGE	Sürmene K1 Tipi Kapalı ÇİK Trabzon - KARADENİZ	Ula K1 Tipi Kapalı ÇİK Muğla - EGE	Patnos A1 Tipi Kapalı ÇİK Ağrı - DOĞU ANADOLU	Kadirli A2 Tipi Kapalı ÇİK Osmaniye - AKDENİZ	
Edremit A Tipi ÇİK Balıkesir - MARMARA	Çamlidere A1 Tipi Kapalı ÇİK Ankara - İÇ ANADOLU	Varto K1 Tipi Kapalı ÇİK Muş - DOĞU ANADOLU	Gevaş K1 Tipi Kapalı ÇİK Van - DOĞU ANADOLU	Sivrihisar A Tipi Kapalı ÇİK Eskişehir - İÇ ANADOLU		
Ortaköy K1 Tipi ÇİK Çorum - İÇ ANADOLU	Göksun K2 Tipi Kapalı ÇİK Kahramanmaraş - AKDENİZ	Sarayönü A1 Tipi Kapalı ÇİK Konya - İÇ ANADOLU	Ardeşen A Tipi Kapalı ÇİK Rize - KARADENİZ	Dörtöyl A Tipi Kapalı ÇİK Hatay - AKDENİZ		
Kızılcahamam K2 Tipi ÇİK Ankara - İÇ ANADOLU	Sivrice K1 Tipi Kapalı ÇİK Elazığ - DOĞU ANADOLU	Kırıkkale A Tipi Kapalı ÇİK Kırıkkale - İÇ ANADOLU	Pazar A Tipi Kapalı ÇİK Rize - KARADENİZ	Araç A2 Tipi Kapalı ÇİK Kastamonu - KARADENİZ		
Muratlı K1 Tipi ÇİK Tekirdağ - MARMARA	Ergani A1 Tipi Kapalı ÇİK Diyarbakır - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Bünyan A Tipi Kapalı ÇİK Kayseri - İÇ ANADOLU	Kepsut A1 Tipi Kapalı ÇİK Balıkesir - MARMARA	Kulu A1 Tipi Kapalı ÇİK Konya - İÇ ANADOLU		
Eskipazar K1 Tipi ÇİK Karabük - KARADENİZ	Çermik BTOİC Kapalı ÇİK Diyarbakır - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Sarıkamış A2 Tipi Kapalı ÇİK Kars - DOĞU ANADOLU	Osmaneli K1 Tipi Kapalı ÇİK Bilecik - MARMARA	Bulanık A Kapalı ÇİK Muş - DOĞU ANADOLU		
Kulu Açık ÇİK Konya - İÇ ANADOLU	Orhaneli A1 Tipi Kapalı ÇİK Bursa - MARMARA	Digor K1 Tipi Kapalı ÇİK Kars - DOĞU ANADOLU	Oltu A1 Tipi Kapalı ÇİK Erzurum - DOĞU ANADOLU	Çaycuma A Tipi Kapalı ÇİK Zonguldak - KARADENİZ		
Tavas A1 Tipi ÇİK Denizli - EGE	Yeşilova A1 Tipi Kapalı ÇİK Burdur - AKDENİZ	İspir K1 Tipi Kapalı ÇİK Erzurum - DOĞU ANADOLU	Şile A Tipi Kapalı ÇİK İstanbul - MARMARA	Devrek A Tipi Kapalı ÇİK Zonguldak - KARADENİZ		
Germencik A1 Tipi ÇİK Aydın - EGE	Bucak A Tipi Kapalı ÇİK Burdur - AKDENİZ	Muradiye Kapalı ÇİK Van - DOĞU ANADOLU	Akçakale A2 Tipi Kapalı ÇİK Şanlıurfa - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Keskin Kapalı ÇİK Kırıkkale - İÇ ANADOLU		
Mudanya A Tipi ÇİK Bursa - MARMARA	Sultandağı K1 Tipi Kapalı ÇİK Afyon - EGE	Gündoğmuş K1 Tipi Kapalı ÇİK Antalya - AKDENİZ	İstanbul H Tipi ÇİK İstanbul - MARMARA	Kiraz A Tipi Kapalı ÇİK İzmir - EGE		
Beyazır A Tipi ÇİK Ankara - İÇ ANADOLU	Borçka A1 Tipi Kapalı ÇİK Artvin - KARADENİZ	İhsaniye A1 Tipi Kapalı ÇİK Afyon - EGE	İstanbul (Bayrampaşa) Kapalı ÇİK İstanbul - MARMARA	Hassa A Tipi Kapalı ÇİK Hatay - AKDENİZ		
Ankara BTOİC Ankara - İÇ ANADOLU	Vakıfkebir A Tipi Kapalı ÇİK Trabzon - KARADENİZ	Yunak A1 Tipi Kapalı ÇİK Konya - İÇ ANADOLU		Karapınar A1 Tipi Kapalı ÇİK Konya - İÇ ANADOLU		
Koçanlı A1 Tipi ÇİK Aydın - EGE	Artova A Tipi Kapalı ÇİK Tokat - KARADENİZ	Manavgat A1 Tipi Kapalı ÇİK Antalya - AKDENİZ		Kadınhanı A2 Kapalı ÇİK Konya - İÇ ANADOLU		
Türkoğlu K1 Tipi ÇİK Kahramanmaraş - AKDENİZ	Suşehri K1 Tipi Kapalı ÇİK Sivas - İÇ ANADOLU	Serik A Tipi Kapalı ÇİK Antalya - AKDENİZ		Tokat Kapalı ÇİK Tokat - İÇ ANADOLU		
Gemlik K2 Tipi ÇİK Bursa - MARMARA	Kangal K1 Tipi Kapalı ÇİK Sivas - İÇ ANADOLU	Şuhut A1 Tipi Kapalı ÇİK Afyon - EGE		Anamur Kapalı (Kıralık) ÇİK Mersin - AKDENİZ		
	Divriği K1 Tipi Kapalı ÇİK Sivas - İÇ ANADOLU	Ulubey K2 Tipi Kapalı ÇİK Ordu - KARADENİZ		Kuyucak A1 Tipi Kapalı ÇİK Aydın - EGE		
	İmranlı K1 Tipi Kapalı ÇİK Sivas - İÇ ANADOLU	Görece K1 Tipi Kapalı ÇİK Giresun - KARADENİZ		Cihanbeyli A Tipi Kapalı ÇİK Konya - İÇ ANADOLU		
	Nallıhan A Tipi Kapalı ÇİK Ankara - İÇ ANADOLU	Polatlı A Tipi Kapalı ÇİK Ankara - İÇ ANADOLU				

Tablo 4. Türkiye’de 2006-2018 Yılları Arasında Kapatılan Cezaevleri – (Devamı)
(2006-2018 yılları arasında hazırlanan Adalet Bakanlığı Faaliyet Raporları’ndan derlenmiştir.)

3 EGE 2 KARADENİZ 2 İÇ ANADOLU 1 GÜNEYDOĞU ANADOLU TOPLAM: 8	9 EGE 6 MARMARA 5 KARADENİZ 1 DOĞU ANADOLU TOPLAM: 21	7 MARMARA 4 KARADENİZ 4 EGE 3 DOĞU ANADOLU 2 İÇ ANADOLU 1 AKDENİZ 1 GÜNEYDOĞU ANADOLU TOPLAM: 22	9 GÜNEYDOĞU ANADOLU 2 MARMARA 1 İÇ ANADOLU 1 EGE 1 AKDENİZ 1 DOĞU ANADOLU TOPLAM: 15	5 DOĞU ANADOLU 3 İÇ ANADOLU 3 AKDENİZ 3 GÜNEYDOĞU ANADOLU TOPLAM: 14	5 İÇ ANADOLU 1 EGE 1 AKDENİZ 1 MARMARA 1 DOĞU ANADOLU 1 GÜNEYDOĞU ANADOLU TOPLAM: 10	3 MARMARA 3 EGE 1 KARADENİZ TOPLAM: 7
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aliağa K1 Tipi Kapalı ÇİK İzmir - EGE	Akçakoca A1 Tipi Kapalı ÇİK Düzce - KARADENİZ	Birecik A3 Tipi Kapalı ÇİK Şanlıurfa - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Akşehir C Açık ÇİK Konya - İÇ ANADOLU	Konya/Ereğli B Tipi Kapalı ÇİK Konya - İÇ ANADOLU	Beyşehir A3 Tipi Kapalı ÇİK Konya - İÇ ANADOLU	Çameli K-1 Tipi Kapalı ÇİK Denizli - EGE
Şırnak Kapalı ÇİK Şırnak - GÜNEYDOĞU ANADOLU	İznik A1 Tipi Kapalı ÇİK Bursa - MARMARA	Ovacık K1 Tipi Kapalı ÇİK Tunceli - DOĞU ANADOLU	Burhaniye C Açık ÇİK Balıkesir - MARMARA	Siverek A3 Kapalı ÇİK Şanlıurfa - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Hilvan K1 Tipi Kapalı ÇİK Şanlıurfa - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Ayvalık K-2 Tipi Kapalı ÇİK Balıkesir - EGE
Domanıç K1 Tipi Kapalı ÇİK Kütahya - EGE	Manyas A2 Tipi Kapalı ÇİK Balıkesir - MARMARA	Erdek A Tipi Kapalı ÇİK Balıkesir - MARMARA	Cizre K1 Tipi Kapalı ÇİK Şırnak - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Ardahan B Tipi Kapalı ÇİK Ardahan - DOĞU ANADOLU	Boğazlıyan A2 Tipi Kapalı ÇİK Yozgat - İÇ ANADOLU	Çivril K-2 Tipi Kapalı ÇİK Denizli - EGE
Bolu Kapalı ve Açık ÇİK Bolu - KARADENİZ	Köyceğiz A2 Tipi Kapalı ÇİK Muğla - EGE	Keles K1 Tipi Kapalı ÇİK Bursa - MARMARA	Söke A3 Tipi Kapalı ÇİK Aydın - EGE	Yumurtalık Kadın Açık ÇİK (Bağlı Açık) Adana - AKDENİZ	Tarsus Kadın Açık ÇİK Mersin - AKDENİZ	Karasu A-2 Tipi Kapalı ÇİK Sakarya - MARMARA
Mudurnu Kapalı ÇİK Bolu - KARADENİZ	Malkara A2 Tipi Kapalı ÇİK Tekirdağ - MARMARA	Karacabey A Tipi Kapalı ÇİK Bursa - MARMARA	Bismil K2 Tipi Kapalı ÇİK Diyarbakır - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Gevaş Açık ÇİK Van - DOĞU ANADOLU	Gürpınar K1 Tipi Kapalı ÇİK Van - DOĞU ANADOLU	Hendek K-1 Tipi Kapalı ÇİK Sakarya - MARMARA
Çubuk B Tipi Kapalı ÇİK Ankara - İÇ ANADOLU	Keşan A2 Tipi Kapalı ÇİK Edirne - MARMARA	Gönen B Tipi Kapalı ÇİK Balıkesir - MARMARA	Lice K2 Tipi Kapalı ÇİK Diyarbakır - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Selim K1 Tipi Kapalı ÇİK Kars - DOĞU ANADOLU	İncesu Açık ÇİK Kayseri - İÇ ANADOLU	Samsun E Tipi Kapalı ÇİK Samsun - KARADENİZ
Haymana B Tipi Kapalı ÇİK Ankara - İÇ ANADOLU	Bayındır A Tipi Kapalı ÇİK İzmir - EGE	Ayvaçık A1 Tipi Kapalı ÇİK Çanakkale - MARMARA	Çınar A Tipi Kapalı ÇİK Diyarbakır - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Susuz K1 Tipi Kapalı ÇİK Kars - DOĞU ANADOLU	Akhisar A3 Tipi Kapalı ÇİK Manisa - EGE	Kocaeli Kadın Açık ÇİK Kocaeli - MARMARA
Karaburun A Tipi Kapalı ÇİK İzmir - EGE	Gerede Kapalı ÇİK Bolu - KARADENİZ	Gelibolu A3 Tipi Kapalı ÇİK Çanakkale - MARMARA	Hazro K1 Tipi Kapalı ÇİK Diyarbakır - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Kars Kapalı ve Açık ÇİK Kars - DOĞU ANADOLU	Bilecik Açık ÇİK Bilecik - MARMARA	
	Seferihisar A1 Tipi Kapalı ÇİK İzmir - EGE	Kıbrısık K1 Tipi Kapalı ÇİK Bolu - KARADENİZ	Kızıltepe K1 Tipi Kapalı ÇİK Mardin - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Yayladağı K1 Tipi Kapalı ÇİK Hatay - AKDENİZ	Orta K2 Tipi Kapalı ÇİK Çankırı - İÇ ANADOLU	
	Selçuk A1 Tipi Kapalı ÇİK İzmir - EGE	Ahlat K1 Tipi Kapalı ÇİK Bitlis - DOĞU ANADOLU	Derik K1 Tipi Kapalı ÇİK Mardin - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Samandağ K1 Tipi Kapalı ÇİK Hatay - AKDENİZ	Pınarbaşı Açık ÇİK Kayseri - İÇ ANADOLU	
	Karahallı K2 Tipi Kapalı ÇİK Uşak - EGE	Eflani K1 Tipi Kapalı ÇİK Karabük - KARADENİZ	Silopi K1 Tipi Kapalı ÇİK Şırnak - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Halfeti K1 Tipi Kapalı ÇİK Şanlıurfa - GÜNEYDOĞU ANADOLU		
	Demirci A1 Tipi Kapalı ÇİK Manisa - EGE	Çerkeş K1 Tipi Kapalı ÇİK Çankırı - İÇ ANADOLU	İpsala K1 Tipi Kapalı ÇİK Edirne - MARMARA	Kilis A3 Tipi Kapalı ÇİK Kilis - GÜNEYDOĞU ANADOLU		
	Hayrabolu A3 Tipi Kapalı ÇİK Tekirdağ - MARMARA	Of K1 Tipi Kapalı ÇİK Trabzon - KARADENİZ	Silvan K1 Tipi Kapalı ÇİK Diyarbakır - GÜNEYDOĞU ANADOLU	Seydişehir B Tipi Kapalı ÇİK Konya - İÇ ANADOLU		
	Almus K1 Tipi Kapalı ÇİK Tokat - KARADENİZ	Erzincan Kapalı ÇİK Erzincan - DOĞU ANADOLU	Diyadin K1 Tipi Kapalı ÇİK Ağrı - DOĞU ANADOLU	Gündül K1 Tipi Kapalı ÇİK Ankara - İÇ ANADOLU		
	Bozkurt K1 Tipi Kapalı ÇİK Denizli - EGE	Pazarcık A Tipi Kapalı ÇİK Kahramanmaraş - AKDENİZ	Hatay E Tipi ÇİK Hatay - AKDENİZ			
	İzmir Çocuk Eğitimevi İzmir - EGE	Kaman B Tipi Kapalı ÇİK Kırşehir - İÇ ANADOLU				
	Dursunbey K1 Tipi Kapalı ÇİK Balıkesir - MARMARA	Sarıgöl K1 Tipi Kapalı ÇİK Manisa - EGE				
	Gerze A3 Tipi Kapalı ÇİK Sinop - KARADENİZ	Salıhlı C Tipi Kapalı ve Açık ÇİK Manisa - EGE				
	Karabük A3 Tipi Kapalı ÇİK Karabük - KARADENİZ	Düzce Açık ÇİK Düzce - KARADENİZ				
	Dinar Kapalı ÇİK Afyon - EGE	Fethiye A3 Tipi Kapalı ÇİK Muğla - EGE				
	Doğanşehir K2 Tipi Kapalı ÇİK Malatya - DOĞU ANADOLU	Kocaeli C Tipi Kapalı ÇİK Kocaeli - MARMARA				
		Kemalpaşa A3 Tipi Kapalı ÇİK İzmir - EGE				

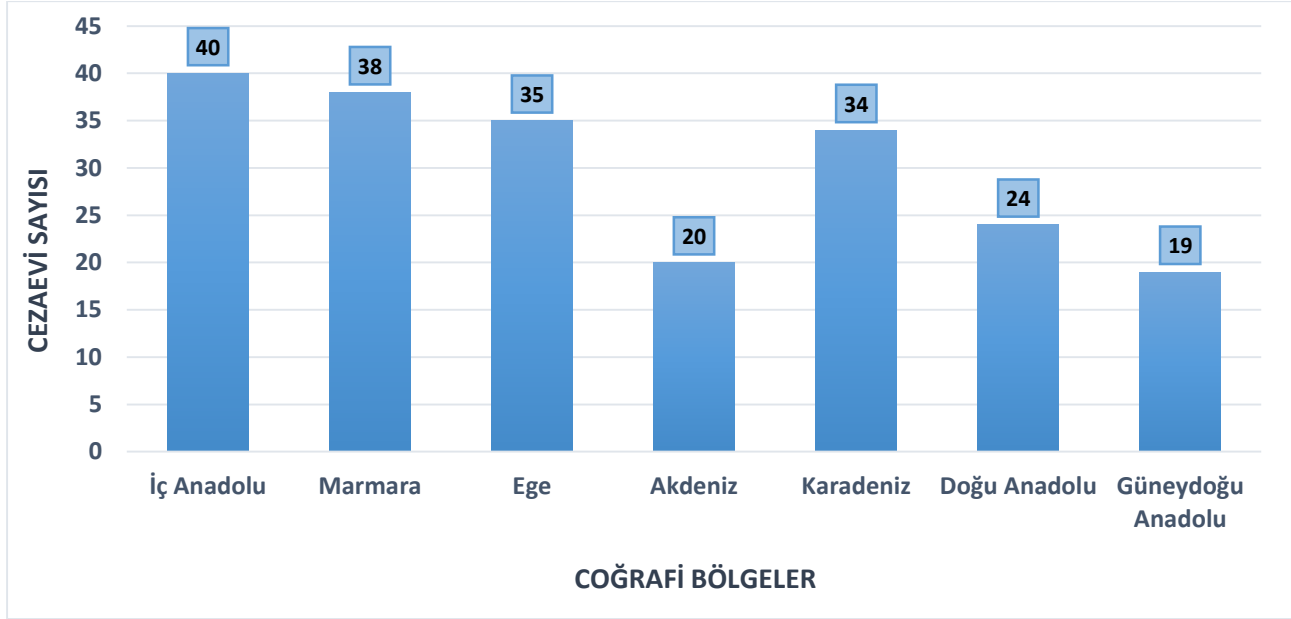
Faaliyet raporlarında sadece kurum ismi olarak verilmiş olan kapatılan cezaevlerinin, il bilgilerine ulaşıp coğrafi bölgelere göre sınıflandırılmıştır. 2006'dan 2018 yılına kadar olan süreçte her yıl kendi içinde analiz edildiğinde: (bkz. Tablo 4)

- ✓ 2006 yılında 5'er tane Marmara ve İç Anadolu Bölgesi'nde, 4'er tane Karadeniz ve Ege Bölgesi'nde, 1'er tane de Akdeniz ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde;
- ✓ 2007 yılında 13 tane İç Anadolu, 9 tane Karadeniz, 8 tane Akdeniz, 7 tane Doğu Anadolu, 5 tane Ege, 2'şer tane de Marmara ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde;
- ✓ 2008 yılında 6 tane Marmara, 3 tane Ege, 2'şer tane Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu, 1 tane de İç Anadolu Bölgesi'nde;
- ✓ 2009 yılında 8 tane İç Anadolu, 4 tane Karadeniz, 3'er tane Marmara ve Akdeniz, 2'şer tane de Doğu Anadolu ve Ege Bölgesi'nde;
- ✓ 2010 yılında 3 tane Marmara, 2 tane Akdeniz, 1 tane de Karadeniz Bölgesi'nde;
- ✓ 2011 yılında 2 tane Karadeniz, 1 tane de Doğu Anadolu Bölgesi'nde;
- ✓ 2012 yılında 3 tane Ege, 2'şer tane İç Anadolu ve Karadeniz, 1 tane de Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde;
- ✓ 2013 yılında 9 tane Ege, 6 tane Marmara, 5 tane Karadeniz, 1 tane de Doğu Anadolu Bölgesi'nde;
- ✓ 2014 yılında 7 tane Marmara, 4'er tane Ege ve Karadeniz, 3 tane Doğu Anadolu, 2 tane İç Anadolu, 1'er tane de Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde;
- ✓ 2015 yılında Güneydoğu Anadolu, 2 tane Marmara, 1'er tane de İç Anadolu, Ege, Akdeniz ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde;
- ✓ 2016 yılında 5 tane Doğu Anadolu, 3'er tane de İç Anadolu, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde;
- ✓ 2017 yılında 5 tane İç Anadolu, 1'er tane de Marmara, Ege, Akdeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde;
- ✓ 2018 yılında ise 3'er tane Marmara ve Ege, 1 tane de Karadeniz Bölgesi'nde kapatılan cezaevi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4'e göre 2006'dan 2018 yılına kadar olan süreçte her yıl kendi içinde analiz edildiğinde en çok sayıda kapatılan cezaevleri 2007, 2009 ve 2017 yıllarında İç Anadolu; 2008, 2010, 2014 ve 2018 yıllarında Marmara; 2006 yılında eşit sayıda olmak üzere hem İç Anadolu hem Marmara Bölgesi'nde iken; 2011 yılında Karadeniz; 2012, 2013 ve 2018 yıllarında Ege; 2015 yılında Güneydoğu Anadolu, 2016 yılında Doğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu görülmüştür.

Kapatılan cezaevlerinin bölgesel analizi yapıldığında ise en çok kapatılan cezaevlerinin %19'luk oran ile 40 tanesinin İç Anadolu Bölgesi'nde, %18,1'lik oran ile 38 tanesinin Marmara Bölgesi'nde, %16,6'lık oran ile 35 tanesinin Ege Bölgesi'nde, %16,2'lik oran ile 34 tanesinin de Karadeniz Bölgesi'nde olduğu görülmüştür. Bunu takiben %11,4'lük oran ile 24 tanesinin Doğu Anadolu, %9,5'lik oran ile 20 tanesinin Akdeniz ve %9'luk oran ile 19 tanesinin de Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu görülmektedir. (bkz. Tablo 5)

Tablo 5. Kapatılan Cezaevlerinin Sayılarının Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı

3. TÜRKİYE’DEKİ CEZAEVLERİNDEN DURUM ÖRNEKLERİ

Bu bölümde, Türkiye’de bulunan il veya ilçe cezaevleri genelinde yıkılan cezaevi yapıları, yıkılması planlanan cezaevi yapıları, atıl durumdaki cezaevi yapıları, işlevlendirilmesi planlanan cezaevi yapıları ve işlevlendirilmiş cezaevi yapıları olarak tarafımızdan kategorize edilmiş cezaevlerinden örnekler gösterilmiştir. Bu örnekler üzerinden Türkiye geneli işlevi sona ermiş cezaevlerinin durumları konusunda çıkarım yapılmıştır.

3.1. Yıkılan Cezaevi Yapıları

İzmit C Tipi Kapalı Cezaevi
 (“Cezaevi yarın yıkılıyor”, 2015)

Yılmaz Güney de dâhil olmak üzere birçok tanınmış kişinin yattığı İzmit C Tipi Kapalı Cezaevi inşa edildiği tarihte yerleşim alanı içindeyken zamanla mahalle içinde kalmıştır. Bu nedenle cezaevinin boşaltılmasına ve yıkılmasına karar verilmiştir. (60 Yıllık İzmit C Tipi Cezaevi Teknoloji Bakanı Eşliğinde Yıkıldı, 2015) Yıkımından sonra cezaevi alanına ise bir eğitim kampüsü inşa edilmiş ve İzmit’te bulunan İzmit Lisesi, Yavuz Mesleki Teknik Anadolu Lisesi (Kız Meslek Lisesi) ve Gazi Lisesi buraya taşınmıştır. (Nuh Çimento Eğitim Kampüsü ders başı yaptı, 2019)

Seydişehir B Tipi Kapalı Cezaevi

(Seydişehir'de eski cezaevi yıkıldı, 2017)

(Seydişehir'de Eski Cezaevi Otopark Olacak, 2017)

1952 yılında inşa edilmiş olan Seydişehir B tipi kapalı cezaevinin yeni yapılan cezaevi binasına taşınması sonucu atıl hale gelen eski cezaevi yapısı yıkılmıştır. Belediye Başkanı, cezaevi arsasına otopark yapılacağını belirtmiştir. (Seydişehir'de eski cezaevi yıkıldı, 2017)

3.2. Yıkılması Planlanan Cezaevi Yapıları

Buca Cezaevi, İzmir
(Buca Cezaevi'nin kaldırılması için çalışmalar başladı!, 2020)

Buca Cezaevi'nin yapısal ömrünün tamamlandığı gerekçesiyle cezaevinin kaldırılması ve farklı projelerin üretilmesi özellikle de Buca trafiğini rahatlatmaya yönelik girişimlerin yapılması planlanmaktadır. (Buca Cezaevi'nin kaldırılması için çalışmalar başladı!, 2020)

3.3. Atıl Durumdaki Cezaevi Yapıları

Kars Eski Cezaevi
(Kars Eski Cezaevi Çürümeye Mahkum Edildi!, 2019)

Tarihi Kars Cezaevi, Çarlık Rusya döneminde cezaevi olarak kullanılmış olan ve 1918 yılında onarım geçirerek yeniden cezaevi olarak kullanılmış ve günümüze kadar ulaşmıştır. Boşaltıldıktan sonra kapı, pencere ve duvarları zarar gören ve atıl hale gelen yapı madde bağımlılarının işgali altındadır. Ünlü Bolşeviklerin kaldığı cezaevinin tarihi yapısı ve geçmişiyle bağdaşan bir işlev ile turizme kazandırılması gerektiği, kent müzesi veya etnografya müzesi olarak kullanılabileceği belirtilmiştir. (Kars Eski Cezaevi Çürümeye Mahkum Edildi!, 2019) (Kars Cezaevi yıkılıyor! Stalin'in kayınpederi de burada yatmış, 2019)

Avanos Cezaevi, Nevşehir

2002 yılında boşaltılan Nevşehir ili Avanos ilçesindeki cezaevinin çevresine yeni yapılar inşa edilmiştir. Cezaevi bu yapıların arasında kalarak harabe haline gelirken aynı zamanda madde bağımlıları tarafından da işgal edilmiştir. Yapının bahçesini otlar bürümüş ve koğuşlarına da birçok içki şişesi atılmıştır. (Eski cezaevi, kaderine terk edildi, 2018)

Saruhanlı Açık Cezaevi, Manisa
(Atıl durumdaki cezaevi tehlike saçıyor!, 2020)

Manisa ilinin Saruhanlı ilçesinde bulunan eski açık cezaevi binası kullanılmadığı için istenmeyen kullanıcıların hedefi haline gelmiştir. Yapı, madde bağımlılarının mekânı haline gelmesinden dolayı çevrede yaşayanların tedirgin olmasına neden olmaktadır. (Atıl durumdaki cezaevi tehlike saçıyor!, 2020)

3.4. İşlevlendirilmesi Planlanan Cezaevi Yapıları

Datça Cezaevi, Muğla
(Datça'daki tarihi cezaevi müze olacak!, 2019)

1900'lerde inşa edilip 2002 yılına kadar kapalı ve yarı açık cezaevi olarak kullanılan yapı özel mülkiyet bir evdi ancak uzun süredir boş durmaktaydı. Datçalıların zihninde yer alan bir kültürel miras olgusu olduğu inancıyla yapı vatandaşın alınarak kamulaştırılmıştır. “Demokrasi Müzesi” olarak işlevlendirilmesi planlanan yapının yanındaki yeşil alan “Sınırsızlık Meydanı”na dönüştürülmesi planlanmaktadır. Gösteri ve basın açıklamalarının yapılacağı yapının restorasyon ve çevre düzenlemelerine başlandığı belirtilmektedir. (Datça'daki tarihi cezaevi müze olacak!, 2019)

Söke Eski Kapalı Cezaevi, Aydın
(Söke eski cezaevinde restorasyon çalışmaları devam ediyor, 2019)

Aydın ilinin Söke ilçesinde 1969 yılında inşa edilmiş olan Söke Açık Ceza İnfaz Kurumu yeni bir cezaevinin yapılması nedeniyle boşaltılmış ve atıl duruma gelmiştir. Cezaevindeki hükümlülerin iyileştirilmesine fayda sağlamak ve meslek sahibi olmalarını veya mesleklerini devam ettirebilmeleri amacıyla hem eğitim kurumu hem sosyal tesis hem de satış mağazası olarak yeniden işlevlendirilmesi planlanmıştır. Diğer cezaevlerinde üretilen ürünlerin tamamen halka açık şekilde satışa sunulacağı ve restoranın da bulunacağı belirtilmiştir. Tarihi taş dokusunun korunarak restorasyon çalışmaları başlatılmıştır. (Söke eski cezaevinde restorasyon çalışmaları devam ediyor, 2019)

3.5. İşlevlendirilenler

Ardanuç Açık Cezaevi, Artvin
(Artvin'de Kapatılan Cezaevi Sosyal Alana Dönüştürüldü, 2016)

2003 yılında kapatılan Artvin ilinin Ardanuç ilçesindeki açık cezaevi onararak kapalı spor salonu olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ayrıca gelenler sosyal alanda kitap okuyabilmektedirler. Birçok branşta kursun verilebildiği salonda ayrıca Ardanuç kültürünü sergileyen bir şark köşesi de bulunmaktadır. (Artvin'de Kapatılan Cezaevi Sosyal Alana Dönüştürüldü, 2016)

Yeşilyurt Cezaevi, Malatya

(Cezaevi "kültürüne" dönüşüyor, 2017)

(Eski Cezaevi Müze Oldu, 2019)

Malatya ilinin Yeşilyurt ilçesinde bulunan yaklaşık 50 yıl önce inşa edilmiş olan cezaevi 37 yıl kullanılmıştır. 13 yıl önce kapatılmış olan cezaevi uzun süre atıl durumda kalmıştır. Yapı restore edilmiş, restore edilen yapının içinde cezaevi müzesi, millet kütüphanesi ve konferans salonu bulunmaktadır. Cezaevi müzesi var olan koğuşlar, hücreler, mutfak, avlu, hamam, görüş alanları kısımlarının hepsinin aslına uygun şekilde restore edilmesi ile oluşturulmuştur. (Eski Cezaevi Müze Oldu, 2019)

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Türkiye'deki küçük ilçe ceza infaz kurumlarından uluslararası standartlarda olmayan ve fiziki özellikleri hükümlünün ıslahı için yeterli olmayanların kapatılmasına karar verilmiştir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne 01 Mayıs 2006 yılından bu yana yürütülen çalışmalar çerçevesinde kapatılmaya başlanmıştır ve hala kapatılmaya devam etmektedir. Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanarak yayınlanan faaliyet raporlarından edinilen bilgilere göre 2018 yılı sonuna kadar 210 tanesi kapatılmıştır. Ulaşılan sonuçlar ışığında hem kapatılan cezaevlerinin tiplerine, kapatıldıkları yıllara ve coğrafi bölgelere göre analizleri yapılmıştır.

Edinilen verilere dayanarak yapılan analizlerde görülmüştür ki; 2006-2009 arası ve 2013-2016 yılları arasında diğer yıllara kıyasla oldukça fazla sayıda ceza infaz kurumu kapatılmıştır. Bu kapatılan cezaevlerinden de tip olarak en fazla kapatılan K1 tipi ve onu takiben de ilk yapılan tip cezaevi olan A tipi cezaevleri en çok sayıda kapatılan cezaevi tipi olmuştur. En az sayıda kapatılanlar ise E tipi, H tipi, Kadın Açık cezaevi ve Çocuk Eğitimevi kurumları olmuştur.

Kapatılan cezaevleri bölgesel olarak incelendiğinde ise en çok kapatılan cezaevlerinin İç Anadolu, Marmara, Karadeniz ve Ege bölgelerinde olduğu görülürken Akdeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde ise kapatılan cezaevi sayılarının az olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan taramalarda görüldüğü üzere ya şehrin içinde kaldığı için kapatılmış veya taşınmış olması sebebiyle ya da kapanması veya taşınması sonucu atıl hale gelmesi sebebiyle eski cezaevi yapılarının yıkımlarına karar verilmiştir. Zamanında inşa edilmiş ve hâlihazırda ayakta ve sağlam olan yapılar yerlerine başka işlev veya yapılar konulabilmesi adına yıkılmalarına karar verilmektedir.

Kullanılmayan, işlevini kaybetmiş olan yapılar istenmeyen kullanıcı tarafından işgal edilebilir veya vandalizm ile karşı karşıya kalabilir. (Giresun ve Tönük, 2018). Kapatılmalarının ardından

kullanılmamanın bir sonucu olarak bakımsız kalan cezaevi yapılarının atıl hale dönüşmesi kaçınılmaz bir son olmaktadır. Atılığın bir sonucu olarak da yapıda hem istenmeyen kullanıcılar nedeniyle hem de yapının bakımsız kalması nedeniyle güvenlik sorunları ortaya çıkmaktadır. Boş kalmaya devam ettikçe de yapının bakımsızlık nedeniyle bir harabeye dönerek yıkılma tehlikesiyle bile karşı karşıya kalması söz konusu olmaktadır. Ve yine kullanılmaması nedeni ile madde bağımlılarının işgali altında kalmakta ve çevredeki yaşayanlar için güvenlik problemi yaratmaktadır.

210 adet kapatılmış küçük ilçe cezaevi yapısına ve hatta bu zamana kadar kapatılmış olan bilgisine ulaşılabilen tüm cezaevi yapılarına bakıldığında çok az sayıdaki bir kısmının yeni işlev verilerek tekrar kullanılması sağlanmıştır. Geri kalan cezaevi yapılarının ise atıl hale dönüşmesine ve hem yapının kendisi için hem de çevre için güvenlik sorunları oluşmasına neden olunmaktadır.

Fiziksel ömürleri, işlevsel ömürlerinden genellikle daha uzun olduğundan işlevin devamlılığına kıyasla yapı çok daha uzun zaman ayakta kalacaktır. Terkedilmiş veya işlevini yitirmiş olan yapılar, henüz yapısal ömrünü tamamlamamış olduklarından yeniden işlevlendirmeye uygundurlar. İşlev dönüşümü sayesinde yapının kullanım ömrü artmaktadır yani yeni bir kullanım amacı ile kullanıcı yapıdan daha uzun süre faydalanabilmektedir. İşlev dönüşümü ile yapılar yüzyıllarca tekrar tekrar kullanıcı ile buluşabilmektedir. Yapıların, kullanım ömürlerinin artması ile yerleşim yerine ve halka katkı sağladığı birçok örnekte görülebilmektedir. (Giresun ve Tönük, 2018).

Hala ayakta ve sağlam durumda olan yapıların az sayıdaki bir kısmı ise yeniden işlevlendirilerek kullanımlarına devam edilmektedir. Bu yapılar, hem birçoğunun taş yapı olması hem de güvenlik nedeniyle daha kalın duvarlara sahip daha sağlam olmaları nedeniyle henüz yapısal ömürlerini doldurmamışlardır. Yapıların bu şekilde yeni işlev verilerek tekrar kullanımı ekonomik olarak eski yapıyı yıkmak, enkazı kaldırma, yeni yapı inşa etme gibi birçok külfetin ortaya çıkmasına engel olarak tasarruf sağlayabilecektir. Aynı zamanda yapıların bulundukları bölgede halkın zihninde iyi ve kötü birçok anıyı barındırması, bulunduğu yerde bir miras ögesi olması nedeniyle varlığını sürdürebilmesi çok önemlidir. (Halaç ve Turan, 2019)

Çeşitli nedenlerle eskiyen veya işlevini kaybeden yapılar terk edilmeye ya da yıkılmaya mahkûm bırakılmaktadırlar. Toplumun zihninde yer edinmiş olan kültürel miras niteliği taşıyan kapatılmış cezaevi yapılarının özgün malzeme, yapım teknikleri ve mimari özelliklerine göre yeniden işlevlendirilip topluma kazandırılmaları gerekmektedir. Yapısal ömrü hala tamamlanmamış olan bu yapıların az sayıda olsa da gördüğümüz örnekleri daha da nitelikli şekillerde çoğaltmalıdır.

KAYNAKÇA

60 Yıllık İzmit C Tipi Cezaevi Teknoloji Bakanı Eşliğinde Yıkıldı. (2015, Nisan 5). Mart 2, 2020 tarihinde İnfaz ve Koruma Memurları Haber Sitesi Web sitesi: <https://www.infazvekoruma.net/kocaeli/60-yillik-izmit-c-tipi-cezaevi-teknoloji-bakani-esliginde-yikildi-h502.html> adresinden alındı

Artvin'de Kapatılan Cezaevi Sosyal Alana Dönüştürüldü. (2016, Ocak 15). Mart 2, 2020 tarihinde İhlas Haber Ajansı Web sitesi: <https://www.ihb.com.tr/artvin-haberleri/artvinde-kapatilan-cezaevi-sosyal-alana-donusturuldu-1282002/> adresinden alındı

Atıl durumdaki cezaevi tehlike saçıyor! (2020, Ocak 15). Mart 2, 2020 tarihinde 45 Haber Web sitesi: <https://www.45haber.com/3-sayfa/atil-durumdaki-cezaevi-tehlike-saciyor.html> adresinden alındı

Buca Cezaevi'nin kaldırılması için çalışmalar başladı! (2020, Şubat 19). Mart 2, 2020 tarihinde Emlak Kulisi Web sitesi: <https://emlakkulisi.com/buca-cezaevinin-kaldirilmasi-icin-calismalar-basladi/630447> adresinden alındı

Cezaevi "kültürüne" dönüşüyor. (2017, Ekim 3). Mart 2, 2020 tarihinde Star Web sitesi: <https://www.star.com.tr/yerel-haberler/cezaevi-kulturevine-donusuyor-144510/> adresinden alındı

Cezaevi yarın yıkılıyor. (2015, Nisan 3). Mart 2, 2020 tarihinde Çağdaş Kocaeli Web sitesi: <https://www.cagdaskocaeli.com.tr/mobil/cezaevi-yarin-yikiliyor-h54348.html> adresinden alındı

Ceza İnfaz Kurumları Genel Bilgi. (2018, 26 Ekim). Erişim adresi: <http://www.cte.adalet.gov.tr/bilgidata/genelbilgi.asp>

Datça'daki tarihi cezaevi müze olacak! (2019, Aralık 21). Mart 2, 2020 tarihinde Emlak Kulisi Web sitesi: <https://emlakkulisi.com/datcadaki-tarihi-cezaevi-muze-olacak/624104> adresinden alındı

Eski Cezaevi Müze Oldu. (2019, Kasım 6). Mart 2, 2020 tarihinde Malatya Haber Web sitesi: <http://malatyahaber.com/haber/eski-cezaevi-muze-oldu/> adresinden alındı

Eski cezaevi, kaderine terk edildi. (2018, Eylül 25). Mart 3, 2020 tarihinde Gazete Kritik Web sitesi: <https://www.gazetekritik.com/yurt-haberleri/eski-cezaevi-kaderine-terk-edildi-h60660.html> adresinden alındı

Eski cezaevi, kaderine terk edildi. (2018, Eylül 25). Mart 2, 2020 tarihinde Hürriyet Web sitesi: <https://www.hurriyet.com.tr/yerel-haberler/nevsehir/eski-cezaevi-kaderine-terk-edildi-40967562> adresinden alındı

Giresun, B. & Tönük, S. (2018). “Binalarda İşlev Dönüşümünün Yaşam Döngüsündeki Yeri ve Etkisinin Örnekler Üzerinden İrdelenmesi”, Beykent Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, 11(1):39-62. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/495583>

Halaç, H. H. & Turan, S. (2019). “Kapatılan Cezaevlerinin Yeniden İşlevlendirme Örneklerinin Değerlendirilmesi”, Journal of Academic Value Studies, 5(5):916-932. Erişim adresi: http://javstudies.com/files/javstudies_makaleler/dec52870-659c-4f52-8d3e-f559e0917aee.pdf

Hizmet Standartları Tablosu (2018, 26 Ekim). Erişim adresi: <http://www.adalet.gov.tr/bakanlik/faaliyetraporu>

Kars Cezaevi yıkılıyor! Stalin'in kayınpederi de burada yatmış. (2019, Mayıs 27). Mart 2, 2020 tarihinde Mynet Web sitesi: <https://www.mynet.com/kars-cezaevi-yikiliyor-stalin-in-kayinpederi-de-burada-yatmis-110105394590#16572424> adresinden alındı

Kars Eski Cezaevi Çürümeye Mahkum Edildi! (2019, Mayıs 17). Mart 2, 2020 tarihinde Kars Güncel Web sitesi: <http://www.karsguncel.com/kars-eski-cezaevi-curumeye-mahkum-edildi-me7646h.htm> adresinden alındı

Nuh Çimento Eğitim Kampüsü ders başı yaptı. (2019, Şubat 4). Mart 2, 2020 tarihinde Özgür Kocaeli Web sitesi: <http://www.ozgurkocaeli.com.tr/nuh-cimento-egitim-kampusu-ders-basi-yapti-369620h.htm> adresinden alındı

Seydişehir'de eski cezaevi yıkıldı. (2017, Nisan 9). Mart 2, 2020 tarihinde Youtube Web sitesi: <https://www.youtube.com/watch?v=SiSw1eXj9uM> adresinden alındı

Seydişehir'de eski cezaevi yıkıldı. (2017, Nisan 9). Mart 2, 2020 tarihinde Pusula Haber Web sitesi: <https://www.pusulahaber.com.tr/seydisehirde-eski-cezaevi-yikildi-562197h.htm> adresinden alındı

Seydişehir'de Eski Cezaevi Otopark Olacak. (2017, Mart 22). Mart 2, 2020 tarihinde Milliyet Web sitesi: <https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/konya/seydisehirde-eski-cezaevi-otopark-olacak-11924459> adresinden alındı

Söke eski cezaevinde restorasyon çalışmaları devam ediyor. (2019, Kasım 11). Mart 2, 2020 tarihinde Söke Ekspres Web sitesi: <http://www.sokeekspres.com/Haber/30176-soke-eski-cezaevinde-restorasyon-calismalari-devam-ediyor.aspx> adresinden alındı